

Toelichting Brede Basismonitor 2022

Brede Basismonitor 2022

De Brede Basismonitor geeft weer hoe in de provincie Noord-Holland de welvaart zich in de brede zin van het woord (economisch, ecologisch en sociaal-maatschappelijk) ontwikkelt. Het gaat hierbij dus naast materiële welvaart (economie) ook over zaken als welzijn, gezondheid, werk, bereikbaarheid, ruimte, wonen, samenleving, natuur, milieu en klimaat. De brede welvaartbenadering van deze monitor past bij de provinciale ambitie om in de toekomst de balans tussen economische groei en leefbaarheid te versterken.

Met de Brede Basismonitor Noord-Holland volgen we op een overzichtelijke en systematische manier de belangrijke trends in Noord-Holland. Dit om de provinciale organisatie en PS/GS van feitelijke en datagedreven informatie te voorzien. De Brede Basismonitor heeft daarbij een signalerende en een agenderende functie om integraal de grotere beleidsvraagstukken van de provincie te bespreken. Ook dit jaar hebben we voor de monitor samengewerkt met het onderzoeksbureau PON & Telos. Zij hebben o.a. de normering voor de indicatoren opgesteld en een aantal nieuwe indicatoren ontwikkeld.

Aanleiding voor de ontwikkeling van deze monitor waren meerdere trendmonitoringvragen vanuit het provinciaal bestuur en vanuit de politiek. Deze vragen vertoonden veel onderlinge samenhang. In de Brede Basismonitor zijn deze trendmonitoringvragen daarom samengevoegd tot één samenhangend geheel.

Deze notitie bevat een toelichting op de tweede versie van de Brede Basis monitor Noord-Holland. De volgende onderwerpen komen aan bod:

1. Opzet en gebruik van de Brede Basismonitor
2. Belangrijkste trends in de provincie Noord-Holland
3. Koppeling tussen de begroting en de Brede Basismonitor
4. Beschrijving en ontwikkeling indicatoren
5. Samenhang met landelijke monitoring van brede welvaart
6. Inzicht in de toekomstige welvaartseffecten en de impact van beleid

De Brede Basismonitor Noord-Holland is hier te bekijken:

<https://cijfers.noord-holland.nl/content/bredebasismonitor>

1: Opzet en gebruik van de Brede Basismonitor

De openingspagina van de monitor heet 'Landingspagina' en bestaat uit twee profieltaarten (te selecteren via de gele knop):

- De Staat van Noord-Holland o.b.v. de meest actuele gegevens;
- De Ontwikkeling in de tijd t.o.v. vijf jaar geleden.

De monitor bestaat uit 10 thema's met daaronder 65 indicatoren. Door met de muis boven een taartpunt te gaan staan komt de naam van de betreffende indicatorpagina in beeld. Door te klikken op de taartpunt verschijnt de bijbehorende indicatorpagina.

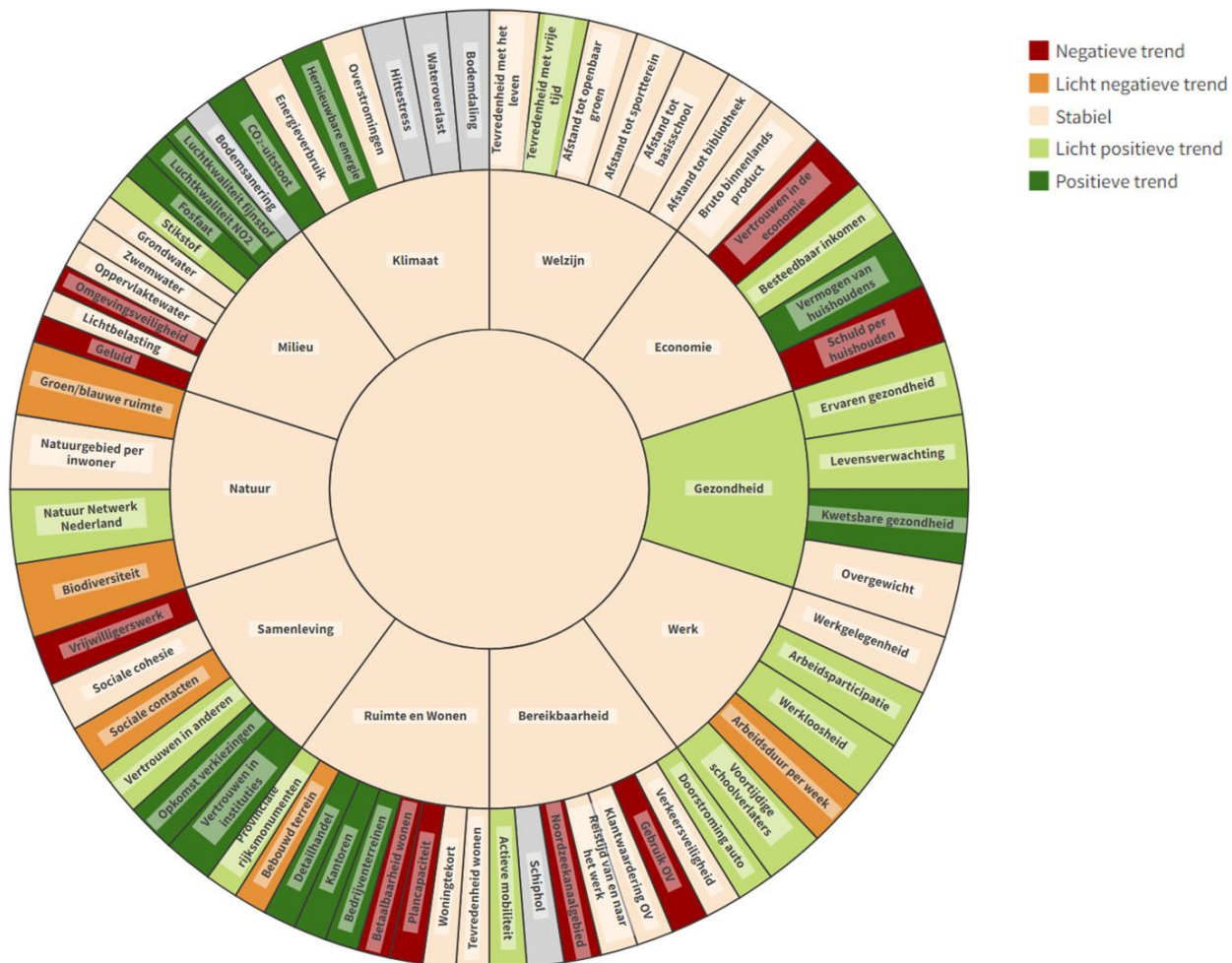
📍 Staat van Noord-Holland

📅 Ontwikkeling in tijd

Staat van Noord-Holland

Ontwikkeling in de tijd

Indicatorpagina's

De indicatorpagina's zijn opgebouwd volgens een standaardmethodiek:

Normering

De normering is dit jaar compleet herzien en staat toegelicht op de indicatorpagina's. Bij indicatoren waarbij de provincie een concreet doel heeft gesteld, zoals de realisatie van NNN, vormt dit de basis voor de normering. Als de provincie inzet op een norm of grenswaarde (zoals de WHO-advieswaarde voor luchtkwaliteit of de Europese Kaderrichtlijn Water) vormt dit de normering. De taartpunt in de staat van Noord-Holland kleurt donkergroen als het doel bereikt is of wordt voldaan aan de norm. Voor een deel van de indicatoren is de normering gebaseerd op het landelijk gemiddelde omdat een provinciaal, nationaal of Europees doel ontbreekt. De taartpunt in de staat van Noord-Holland kleurt dan groen als Noord-Holland beter scoort dan het Nederlands gemiddelde. De normering van iedere indicatorpagina is steeds toegelicht in de laatste alinea. Voor de normering is in de tijd is gekeken hoe een indicator scoort t.o.v. van vijf jaar geleden.

Keuze gebied en navigeren tussen indicatorpagina's

Door op het potlood naast Noord-Holland te klikken is het mogelijk de indicatorpagina op het niveau van regio's en gemeenten te bekijken. Dit kan niet bij alle indicatorpagina's soms is de informatie niet op alle niveaus beschikbaar. Via het potlood onder 'vergelijk met' is het mogelijk gebieden met elkaar te vergelijken. Let op, bij het wisselen van indicator blijft de monitor staan op het gekozen regioniveau en vergelijking. Terugkeren naar de hele provincie kan door weer op het potlood te klikken. Via de knop 'Landingspagina' ga je terug naar de openingspagina met de twee profieltaarten. Navigeren tussen de verschillende indicatorpagina's kan ook via de themaboom door te klikken op de gewenste indicator. Bij dit voorbeeld is de indicatorpagina 'Geluidsbelasting' geselecteerd.

Noord-Holland

VERGELIJK MET

Nederland

Landingspagina

Welzijn

Economie

Gezondheid

Werk

Bereikbaarheid

Ruimte en wonen

Samenleving

Natuur

Milieu

Luchtkwaliteit fijnstof

Luchtkwaliteit NO2

Geluidsbelasting

Lichtbelasting

Externe veiligheid

Oppervlaktewater

Zwemwater

Fosfaat

Stikstof

Bodemsanering

Grondwater

Klimaat

Kies een gebied

KIES NIVEAU

Provincie ①

Regio-indeling

Gemeente 2021 (NH)

KIES PROVINCIE

Noord-Holland

Groningen

Friesland

Drenthe

Overijssel

Flevoland

Gelderland

Utrecht

Zuid-Holland

Zeeland

Noord-Brabant

Limburg

Meer info

Via de knop 'meer info' is bij een aantal tegels extra informatie beschikbaar.

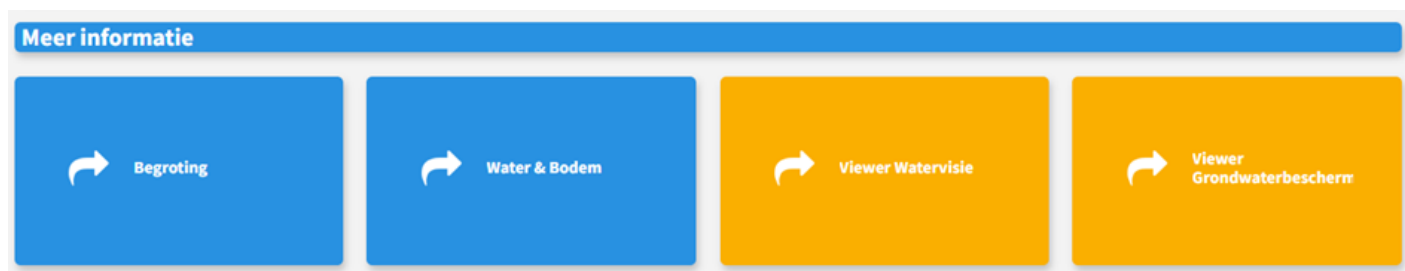
A red rectangular button with the text 'Meer info' and a downward-pointing arrow. Below it is a light gray rectangular box containing the following text:

Deel van de mensen van 18 jaar of ouder dat een score van 7 tot en met 10 geeft als antwoord op de vraag: "Kunt u op een schaal van 1 tot en met 10 aangeven in welke mate u tevreden bent met het leven dat u nu leidt. Een 1 staat voor volledig ontevreden en 10 voor volledig tevreden?". Een score van 7 tot en met 10 wordt geclassificeerd als tevreden.

Meer informatie

De Brede Basismonitor geeft op een hoog schaalniveau een beeld van trends die relevant zijn voor het beleid van de provincie. De Brede Basismonitor bevat daarmee maar een fractie van de data en informatie die bij de provincie beschikbaar is en fungeert mede als toegangsportaal tot het provinciaal beleid. Onder 'Meer informatie' is een aantal links beschikbaar waar meer informatie is te vinden over de betreffende indicatorpagina zoals: beleidsdocumenten, onderzoeksrapporten, relevante links, kaartviewers en dashboards.

- De eerste blauwe knop linkt door naar de plek in de begroting waar de indicatorpagina aan is gekoppeld;
- De tweede blauwe knop linkt door naar de provinciale website;
- De gele knoppen linken door naar provinciale kaartviewers en dashboards.

A horizontal bar with the title 'Meer informatie' in white text on a blue background. Below the bar are four rectangular buttons, each with a white curved arrow pointing right and a label:

- Begroting** (blue button)
- Water & Bodem** (blue button)
- Viewer Watervisie** (yellow button)
- Viewer Grondwaterbescherm** (yellow button)

2: Belangrijkste trends in Noord-Holland

De twee profieltaarten geven een beeld van de actuele staat van Noord-Holland en de ontwikkeling in de tijd. Op welzijn, samenleving en gezondheid scoort de provincie Noord-Holland redelijk tot goed. Burgers zijn redelijk tevreden, het vertrouwen is op orde, de gezondheid is verbeterd en voorzieningen zijn, in vergelijking met de rest van Nederland, goed bereikbaar. Wel is het aantal mensen dat vrijwilligerswerk doet afgenomen.

Op economisch gebied blijft Noord-Holland een sterke provincie. Het bruto binnenlands product blijft hoog in vergelijking met andere provincies en de provincie heeft veel werkgelegenheid. Ook steeg de arbeidsparticipatie en daalde de werkloosheid en het aantal voortijdige schoolverlaters. Het vertrouwen van consumenten en bedrijfsleven in de economie is fors gedaald en ligt historisch gezien op een laag niveau. Daarnaast nam de schuldenlast toe bij huishoudens.

Op het terrein van bereikbaarheid is het beeld licht negatief. Tijdens de coronacrisis is de doorstroming op de provinciale wegen verbeterd en is het aandeel actieve mobiliteit (lopen/fietsen) gestegen. De tevredenheid over de reistijd naar het werk is licht positief en de klantwaardering voor het openbaar vervoer scoort hoog. Aan de andere kant is het aantal OV-reizigers sterk gedaald, stabiliseerde het aantal verkeersdoden en daalde het aantal luchtvaartpassagiers en de overslag in het Noordzeekanaalgebied.

De woningmarkt blijft krap, de prijzen zijn hoog en de betaalbaarheid is afgekomen. Positief is dat in 2021 het woningtekort niet is toegenomen. Daarnaast zijn ruim voldoende woningbouwplannen beschikbaar om te voldoen aan de toekomstige woningbouwopgave al ligt dit wel iets lager dan in het verleden, mede door de hoge woningbouwproductie in de laatste jaren. Het beeld voor werklocaties (bedrijventerreinen en kantoren) en detailhandel is positief door de lage en afnemende leegstand.

De staat van het milieu in Noord-Holland is voor veel indicatoren licht positief of positief en vaak verbeterd t.o.v. het verleden (luchtkwaliteit en fosfaatuitstoot). Bij de indicator stikstof scoort de staat van Noord-Holland lichtgroen. Dit komt doordat de normering is gebaseerd op een vergelijking met andere provincies. Daar is het probleem vaak groter dan in Noord-Holland. De waterkwaliteit van het oppervlaktewater scoort negatief en de omgevingsveiligheid en geluidsbelasting zijn verslechterd in de tijd. De staat van het grond- en zwemwater is (licht) positief. Het beeld voor natuur is (licht) negatief. De biodiversiteit laat een dalende trend zien en is het aanbod aan groen/blauwe ruimte relatief kleiner geworden doordat het aantal inwoners toeneemt. In de tijd vertoont de indicator Natuur Netwerk Nederland een positieve trend omdat het totaal ingerichte natuur is gestegen. Begin 2022 ligt in Noord-Holland het percentage ingerichte natuur op 92% van de totale doelstelling voor 2027.

De staat van het klimaat is negatief of licht negatief. Op de indicatoren CO₂-uitstoot, energieverbruik en hittestress scoort Noord-Holland negatief. Bekeken in de tijd vertonen de indicatoren CO₂-uitstoot en het percentage hernieuwbare energie wel een positieve trend, de uitstoot is gedaald en het percentage is gestegen.

3: Koppeling tussen de begroting en de Brede Basismonitor

In 2021 is op verzoek van PS een traject doorlopen om de informatie- en sturingswaarde van begrotingsindicatoren te verbeteren. Dit traject heeft geresulteerd in een nieuwe set indicatoren die is opgenomen in de begroting. De trendindicatoren in de Brede Basismonitor zijn niet direct te koppelen aan prestaties of inzet van de provincie. De Brede Basismonitor kan niet gebruikt worden ter verantwoording voor het gevoerde beleid en doet geen uitspraak over de effectiviteit, efficiency of legitimiteit van het beleid. De maatschappelijke en beleidsopgaven zijn namelijk complex en kennen meerdere betrokken actoren en autonome trends. Daardoor is het directe effect van provinciaal beleid op de waargenomen trends in de Brede Basismonitor niet causaal aan te tonen.

De monitor geeft een integraal overzicht van de belangrijkste trends voor de provincie. Daarmee kan de monitor wel aanleiding geven tot verdiepend onderzoek, evaluaties of het maken van nieuw beleid. Naast de trendindicatoren uit de Brede Basismonitor bevat de begroting ook een aantal prestatie-indicatoren zoals de aanrijtijden van de wegininspecteurs en de klanttevredenheid van pachters van provinciale gronden. Deze zijn wel direct gekoppeld aan prestaties van de provincie. Een aantal indicatoren uit de Brede Basismonitor is niet direct te koppelen aan de begroting, met name omdat het brede ontwikkelingen zijn die niet specifiek raken aan een begrotingsprogramma. Deze zijn wel opgenomen in de Brede Basismonitor omdat ze relevante trends weergegeven en inzicht geven in de welvaart en welzijn in Noord-Holland.

4: Beschrijving en ontwikkeling indicatoren

De Brede Basismonitor bestaat uit 10 thema's en een set van indicatoren die enerzijds volledig, maar ook overzichtelijk moet zijn. Op dit moment bestaat de monitor uit 65 indicatoren. Een aanzienlijk deel van de indicatoren komt uit de Regionale Monitor Brede Welvaart van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (zie paragraaf 5). Daarnaast bevat de monitor de indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Verder is de opbrengst uit het traject verbetering indicatoren begroting opgenomen (zie paragraaf 3) en een aantal indicatoren uit provinciale monitors, waaronder de indicatoren uit de milieueffectrapportage (MER) van de provinciale omgevingsvisie. De tweede versie van Brede Basismonitor bevat ook een aantal nieuwe en doorontwikkelde indicatoren, met name bij de thema's Milieu en Klimaat:

Nieuwe indicatoren in de Brede Basismonitor 2022: (uitgebreide toelichting in bijlage)

- Milieu: Stikstof
- Milieu: Luchtkwaliteit (NO₂ en fijnstof)
- Milieu: Kwaliteit Oppervlaktewater
- Milieu: Kwaliteit Zwemlocaties
- Milieu: Kwaliteit en kwantiteit grondwater
- Klimaat: Wateroverlast door regenval
- Klimaat: Bodemdaling
- Welzijn: Afstand tot bibliotheek
- Ruimte en Wonen: Betaalbaarheid wonen
- Werk: Arbeidsrelatie
- Bereikbaarheid: Actieve mobiliteit

De Brede Basismonitor is een groeimodel. Steeds meer en betere data komen beschikbaar. Daarom passen we de monitor jaarlijks aan o.b.v. de beschikbaarheid van data en de opgaven van de provincie. Aan de andere kant is het belangrijk dat niet te veel indicatoren in de monitor worden opgenomen.

Uitgangspunten bij de selectie van indicatoren zijn dat de indicatoren niet gaan over de prestatie van de eigen organisatie, maar over wat er zich afspeelt in de provincie als gebied. Waar mogelijk volgen we landelijke monitors en komt de data zoveel mogelijk van openbare bronnen. Daarnaast moet de data van een hoge kwaliteit, valide en betrouwbaar zijn. De indicatoren worden meerjarig verzameld, en we kijken bij voorkeur tenminste vijf jaar terug. Tot slot zijn de indicatoren bij voorkeur zowel op provinciaal als landelijk niveau beschikbaar (en vergelijkbaar) en het liefst ook beschikbaar voor de regio's en gemeenten.

Voor een aantal onderwerpen is nog geen geschikte indicator beschikbaar. Momenteel bestaat bijvoorbeeld nog geen goede indicator voor circulaire economie. Landelijk niveau wordt gewerkt aan het meetbaar maken van de circulaire economie waarbij indicatoren worden ontwikkeld in samenspraak met de andere provincies. Deze zijn bijna gereed en worden opgenomen in de volgende versie van de Brede Basismonitor. Voor de derde versie van de Brede Basismonitor willen we in ieder geval voor onderstaande onderwerpen verkennen of het mogelijk is een indicator te ontwikkelen.

Te verkennen indicatoren voor de Brede Basismonitor 2023:

- Economie: Circulaire economie
- Economie: Innovatiekracht
- Werk: Krapte op de arbeidsmarkt
- Bereikbaarheid: Effecten van Schiphol op gezonde leefomgeving
- Bereikbaarheid: Vervoersarmoede
- Natuur: Kwaliteit natuur in het NNN
- Milieu: Gezondheidseffecten van luchtvervuiling
- Klimaat: Droogte
- Klimaat: Verzilting

5: Samenhang met landelijke monitoring van brede welvaart

Volgens de definitie die gebruikt wordt door de drie landelijke planbureaus (Centraal Planbureau, Planbureau voor de Leefomgeving, en het Sociaal en Cultureel Planbureau) geeft brede welvaart uitdrukking aan het idee dat verder moet worden gekeken dan het financieel-economische plaatje voor een 'rijk' en duurzaam leven. Brede welvaart omvat naast financieel-economische ook sociaal-culturele en ruimtelijk-ecologische aspecten. Ook neemt een bredewelvaartsperspectief de verdeling van welvaart, de bestendigheid ervan voor toekomstige generaties ('later') en de welvaart in andere landen ('elders') in beschouwing. Daarmee omvat brede welvaart de fundamenten voor een welvarende, inclusieve en duurzame samenleving.

De definitie van het CBS is vergelijkbaar en luidt: 'Brede welvaart betreft de kwaliteit van leven hier en nu en de mate waarin deze al dan niet ten koste gaat van die van latere generaties en/of van mensen elders in de wereld.' Hierna is kort beschreven hoe de monitoring van brede welvaart door het CBS in Nederland is vormgeven.

Het CBS heeft publiceert twee monitors die inzicht geven in brede welvaart in Nederland:

- De Landelijke Monitor Brede Welvaart & Sustainable Development Goals
<https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2022/20/monitor-brede-welvaart>
- De Regionale Monitor Brede Welvaart
<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart>

De landelijke Monitor Brede Welvaart & Sustainable Development Goals kijkt niet alleen naar brede welvaart 'hier en nu', maar ook naar de impact die dit heeft voor volgende generaties in Nederland (brede welvaart 'later') en op andere landen (brede welvaart 'elders'). Daarnaast onderzoekt de monitor hoe brede welvaart verdeeld is onder bepaalde groepen in de samenleving. Verder geeft de monitor een beeld van hoe schok- toekomstbestendig de brede welvaart is. De CBS-publicatie gaat ook uitgebreid in op hoe brede welvaart in Nederland zich in het licht van de 17 Sustainable Development Goals (SDG's) ontwikkelt.

De Regionale Monitor Brede Welvaart is ontwikkeld voor alle regionale overheden, niet specifiek voor provincies. In de monitor wordt een verzameling indicatoren gebruikt om de brede welvaart 'hier en nu' en 'later' te beschrijven. De dimensie 'elders' is nog niet beschikbaar op regionaal niveau. Volgens het CBS speelt naarmate een kleinere regio wordt bekeken een steeds groter deel van het complexe proces waarin de brede welvaart wordt gevormd zich af buiten de grenzen van de regio. Een steeds groter aandeel van de verplaatsingen van bijvoorbeeld mensen, goederen en klimaat- en milieueffecten gaat dan over de grens van de regio heen. De toegevoegde waarde om de dimensie 'elders' ook regionaal in beeld te brengen is daarmee beperkt.

In de Brede Basismonitor zijn bijna alle indicatoren uit de regionale CBS-monitor overgenomen. De CBS-indicatoren van de dimensies 'hier en nu' en 'later' zijn hierbij over de verschillende thema's verdeeld. Enige uitzondering hierop zijn de indicatoren over veiligheid. Die gaan vooral over delicten en misdrijven en hebben geen raakvlakken met de taken en verantwoordelijkheden van de provincie. Het CBS streeft voortdurend naar het verbeteren van bestaande indicatoren, het ontsluiten van nieuwe databronnen en het ontwikkelen van nieuwe indicatoren om gaten in de data te dichten en de regionale monitor te voorzien van additionele waardevolle informatie. Als het CBS een indicator verbetert of toevoegt nemen wij deze over in de Brede Basismonitor. Voor deze versie van de Brede Basismonitor zijn de meest actuele CBS-gegevens gebruikt.

6: Inzicht in de toekomstige welvaartseffecten en de impact van beleid

Net als de Brede Basismonitor geven ook de landelijke en regionale monitors van het CBS alleen trends en ontwikkelingen weer en bieden ze geen inzicht in de beleidsprestaties van overheden. Monitoring die inzicht geeft in de (toekomstige) effecten van beleid op welzijn en welvaart is wel in ontwikkeling. Omdat deze wens ook binnen de provincie bestaat, is in deze paragraaf de actuele stand van zaken op dit terrein weergegeven.

Op verzoek van de Rijksoverheid is de ontwikkeling naar monitoring die inzicht biedt in de toekomstige onderlinge welvaartseffecten en de impact van beleid ingezet door de drie landelijke planbureaus.

De aanpak hiervoor staat beschreven in de notitie: 'Verankering van brede welvaart in de begrotingssystematiek' uit juni 2022: <https://www.pbl.nl/publicaties/verankering-van-brede-welvaart-in-de-begrotingssystematiek>.

De bredewelvaartsanalyse die de planbureaus willen ontwikkelen is complementair aan de bestaande Monitor Brede Welvaart van het CBS. De ambitie is om vooruit te kijken en zo de verwachte effecten van specifieke beleidsvoornemens op brede welvaart in kaart te brengen, te duiden en ook de keuzes die gemaakt moeten worden over de inzet van schaarse middelen in kaart te brengen. De monitoring sluit hiermee aan op de beleids- en begrotingscyclus. Voor de planbureaus heeft een breed perspectief op welvaart de volgende belangrijke algemene kenmerken:

1. 'Brede welvaart gaat verder dan financieel-economische welvaart en omvat daarnaast ook sociaal-culturele en ecologische welvaartsaspecten;
2. Brede welvaart gaat over volhoudbaarheid. Dit houdt in dat welvaart ook beschikbaar moet zijn voor toekomstige generaties. Daarmee zijn ook de bronnen van brede welvaart cruciaal;
3. Brede welvaart heeft een grensoverschrijdende blik, waarbij effecten van beleid op welvaart in andere landen worden meegenomen;
4. Brede welvaart neemt de maatschappelijke verdeling mee. Verdeling van welvaart kan beoordeeld worden vanuit zowel een normatief als een functioneel perspectief.'

De ontwikkeling naar het in beeld brengen van de brede welvaartseffecten van beleid staat nog in de kinderschoenen. De drie landelijke planbureaus nemen hiervoor ruim de tijd en geven een stevige winstwaarschuwing:

'De ontwikkeling van de beoogde bredewelvaartsanalyse vraagt de komende vier jaar een substantiële inzet van expertise en middelen. Institutionele inbedding is nodig om de jaarlijkse publicatie van de bredewelvaartsanalyse en verdere ontwikkeling van het instrumentarium ook na 2026 te waarborgen. Het is belangrijk dat politiek en beleid realistische verwachtingen hebben van de mogelijkheden om toekomstige effecten van beleid op brede welvaart, en hun onderlinge samenhang, in kaart te brengen. Een bredewelvaartsanalyse die over de hele linie van brede welvaart integraal vooruitkijkt naar toekomstige onderlinge effecten van beleid bestaat nog nergens ter wereld. Nederland pioniert.'

Dit geldt ook voor de provincie Noord-Holland. Het in beeld brengen van de (toekomstige) effecten van provinciaal beleid op de brede welvaart in de provincie is complex, kost veel tijd en inzet en is niet binnen korte termijn te realiseren. Noord-Holland volgt de landelijke ontwikkelingen en werkt voor de ontwikkeling van indicatoren samen in IPO-verband en neemt deel aan het Nationaal Netwerk Brede Welvaart (een samenwerkingsverband van onderzoekers en beleidsmakers bij overheden, onderzoeksbureaus en onderzoeksinstituten). Landelijke ontwikkelingen en innovaties worden, indien mogelijk, verwerkt in de Brede Basismonitor.

Bijlage: Beschrijving nieuwe indicatoren in de Brede Basismonitor 2022

Milieu: Stikstof

In de eerste versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland was de indicator stikstofuitscheiding landbouw opgenomen. Deze indicator is veranderd. Onder deze indicator bevinden zich nu twee indicatoren, namelijk emissie van ammoniak (NH₃) en stikstofoxiden (NO_x) naar de lucht. Voor beide emissies wordt de totale emissie in ton weergegeven, maar zijn de emissies ook verdeeld in verschillende sectoren. Hierdoor wordt inzichtelijk welke sectoren in welke regio van Noord-Holland het grootste aandeel hebben in de emissies.

Milieu: Luchtkwaliteit

In de eerste versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland was enkel de emissie van fijnstof (PM_{2,5}) opgenomen. Voor de 2022 versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland is zowel de concentratie van fijnstof (PM_{2,5} en PM₁₀) als de emissie van fijnstof (PM_{2,5} en PM₁₀) opgenomen. Ook is de concentratie van stikstofdioxide (NO₂) in de lucht opgenomen. Er is genormeerd op zowel de concentratie fijnstof (PM_{2,5}) als op de concentratie stikstofdioxide (NO₂) op basis van de EU-grenswaarden en WHO-advieswaarden van 2005 en 2021.

Milieu: Kwaliteit Oppervlaktewater

Voor de 2022 versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland is de kwaliteit van het oppervlaktewater op provincieniveau weergegeven i.p.v. op het niveau van de waterschappen, het gangbare registratieniveau. Dit vergt een rekenstap, aangezien een aantal waterschappen over de provinciegrens heen liggen. In de monitor wordt voor de vier categorieën binnen de biologische kwaliteit (macrofauna, fytoplankton, waterflora en visstand) afzonderlijk weergegeven hoeveel procent van de beoordeelde waterlichamen voldoen. Ook voor de chemische kwaliteit (ubiquitaire en niet-ubiquitaire stoffen) wordt weergegeven hoeveel procent van de beoordeelde waterlichamen voldoen.

Milieu: Kwaliteit zwemlocaties

Voor de eerste versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland werd de data voor de kwaliteit zwemwater van binnenwateren en kustwateren vanuit CBS Brede Welvaart gebruikt. Voor de 2022 versie van de monitor is per gemeente, regio en provincie ook aangegeven hoeveel procent van de zwemlocaties (binnenwateren en kustwateren samengenomen) uitstekend, goed, aanvaardbaar en slecht scoren. Door zowel de data van de afzonderlijke zwemwaterlocaties als de CBS Brede Welvaart te gebruiken, worden twee periodes door elkaar gepresenteerd. In de 2022 versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland presenteren we data van 2020 (binnenwateren en kustwateren apart) en data van 2022 (afzonderlijke zwemlocaties en geen onderscheid in kust- en binnenwateren). De kwaliteit van het zwemwater verandert weinig en daarom wordt in de 2022 versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland enkel het meest recente jaar in een staafdiagram gepresenteerd. Data van meerdere jaren is echter wel beschikbaar en zou gebruikt kunnen worden.

Milieu: Kwaliteit en kwantiteit grondwater

Deze indicator was nog geen onderdeel van de eerste versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland. De indicator bestaat in de 2022 versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland uit twee onderdelen, namelijk grondwaterkwaliteit en -kwantiteit. De grondwaterkwaliteit is erg stabiel voor de vier grondwaterlichamen in Noord-Holland. Dit is opgenomen in de duiding van deze indicator. De netto grondwateronttrekkingen (onttrekking – infiltratie) voor deze drie doeleinden zijn in de 2022 versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland in beeld gebracht. Hiervoor is data opgevraagd bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. De data tot en met 2019 was eenvoudig opvraagbaar. De data van de jaren 2020 en 2021 waren nog niet ingevoerd, maar omdat het slechts om een beperkt aantal drinkwater- en industriële onttrekkingen ging, zijn deze nog apart aan de dataset toegevoegd. Vanwege het ontbreken van een aantal datapunten en het voorkomen van een aantal invoerfouten was er een aanvullende check nodig. Een update van de gegevens kan mogelijk volgend jaar eenvoudig worden opgevraagd via de afdeling financiën van de provincie omdat zij de onttrekkingsgegevens ontvangen ten behoeve van de grondwaterheffing.

Klimaat: Wateroverlast door regenval

Deze indicator was nog geen onderdeel van de eerste versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland. In de 2022 versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland is de indicator wateroverlast door regenval in stedelijk gebied uit de Nationale Monitor Duurzame Gemeenten van Het PON & Telos overgenomen. Het gaat hier om het percentage gebouwen waar water via de drempel het gebouw binnenloopt bij een hevige bui van 93 millimeter in 70 minuten. Er is enkel data beschikbaar van 2018. Via deze bron komt waarschijnlijk geen recentere data beschikbaar in de nabije toekomst. Voor deze indicator zou onderzocht kunnen worden of de kaarten van de klimaateffectatlas bruikbaar zijn. Hier wordt onderscheid gemaakt tussen twee typen hevige buien: 70 mm gedurende 2 uur en 140 mm gedurende 2 uur. Vanuit deze bron kan mogelijk ook de wateroverlast in het landelijk gebied meegenomen worden. In de huidige indicator zit enkel wateroverlast in stedelijk gebied. De huidige gegevens in de klimaateffectatlas zijn ook van 2018 en het zal onderzocht moeten worden of de data voor meer recentere jaren beschikbaar komt. Mogelijk wordt de data van deze indicator de komende jaren niet geüpdatet.

Klimaat: Bodemdaling

Deze indicator was nog geen onderdeel van de eerste versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland. Voor de 2022 versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland is bodemdaling opgenomen als nieuwe indicator. De data is gebaseerd op de kaart: Bodemdalingskaart 1.0 van NCG. Op basis van de kaart is voor Nederland, de 12 provincies van Nederland, de 10 regio's in Noord-Holland en de gemeenten in Noord-Holland berekend hoeveel procent van het landoppervlak te maken heeft met een bodemdaling van minstens 2 mm per jaar, met een bodemdaling of -stijging tussen -2 en 2 mm per jaar en met een bodemstijging van minstens 2 mm per jaar. De bodemdaling en -stijging is bepaald over een periode van 3 jaar (mei 2015 – mei 2018). Binnen deze indicator wordt de oorzaak van bodemdaling (veenoxidatie of bodemdaling door ophoging) niet apart in beeld gebracht. Via NCG is inmiddels ook een bodemdalingskaart 2.0 met data tot medio 2020 beschikbaar. Deze kaart was echter te groot en te complex om binnen de beschikbare tijd van het project de benodigde berekeningen te doen. Mogelijk kan deze kaart in de toekomst wel worden gebruikt.

Welzijn: Afstand tot bibliotheek

De Brede Basismonitor bevat een aantal indicatoren die een beeld geven hoe de afstand tot voorzieningen zich ontwikkelt. De trends van de afstandsindicatoren zijn vooral relevant voor het doel in de omgevingsvisie om in de hele provincie het voorzieningenniveau op peil houden. De eerste versie van de Brede Basismonitor bevatte de indicator afstand tot café, omdat de afstand tot bibliotheek meer raakvlakken heeft met het beleid van de provincie is deze indicator verhangen door de afstand tot bibliotheek. Bibliotheken zijn belangrijke culturele voorzieningen en dragen bij aan de leefbaarheid van een gebied. De provincie helpt een goed openbaar bibliothekenennetwerk en interbibliothecair leenverkeer in stand te houden en te innoveren. ProBiblio voert dit beleid voor de provincie uit.

Ruimte en Wonen: Betaalbaarheid wonen

In de eerste versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland zijn gegevens uit de microdata van CBS gebruikt voor deze indicator. De microdata was dit jaar echter helaas niet op tijd beschikbaar. Om deze reden is ervoor gekozen om de gemiddelde verkoopprijs woningen extra op te nemen. Voor de volgende versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland wordt bekeken wat aanvullend mogelijk en wenselijk is voor dit onderwerp. Gebruik van microdata van CBS is via Het PON & Telos volgend jaar mogelijk mits de aanvraag op tijd gedaan wordt en deze door CBS op tijd in behandeling wordt genomen.

Werk: Arbeidsrelatie

Voor arbeidsrelatie was de bron die gebruikt is voor de eerste versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland vanuit ArbeidsmarktInZicht.nl (en indirect de CBS-microdata) niet meer beschikbaar. Er is daarom voor de 2022 versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland gebruik gemaakt van CBS Statline. Arbeidsrelatie is een indicator die moeilijk te normeren is omdat het niet mogelijk is een voorkeur uit te spreken voor één van de arbeidsrelaties. Om deze reden is ervoor gekozen om arbeidsrelatie onder te brengen bij de indicator werkgelegenheid.

Bereikbaarheid: Actieve mobiliteit

Deze indicator was nog geen onderdeel van de eerste versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland. De indicator bestaat in de 2022 versie van de Brede Basismonitor Noord-Holland uit twee indicatoren:

1. De indicator fietsklimaat. De bron hiervan is De Fietzersbond. Het betreft hier zowel enquête- als registerdata. De data wordt elke twee jaar verzameld. De score voor het fietsklimaat wordt berekend door een gemiddelde totaalscore voor ervaring kwetsbare fietsers, beleving van fietsers, status onderhoud, inrichting fietsnetwerk, infrastructuur, stedelijke dichtheid, voorrang rotondes en situatie bij 50 km wegen te nemen. Al deze gegevens zijn gescoord op een schaal van 1 (zeer slecht) tot 5 (uitstekend).
2. De indicator actieve mobiliteit (lopen en fietsen). De bron is CBS Statline en bevat data over het gemiddelde percentage verplaatsingen dat per persoon per jaar wordt afgelegd lopend of met de fiets over een afstand van 0 tot 7,5 kilometer en over een afstand van 7,5 tot 15 kilometer. De CBS-data is enkel beschikbaar op het niveau van Nederland en de 12 provincies. Van een aantal provincies mist de data van verplaatsingen lopend of met de fiets over een afstand van 7,5 tot 15 kilometer.

Provincie Noord-Holland

1891079/1891083

BEL/OI

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl